

Ε.Ε. Τα προβλήματα ενισχύουν τους δεξιούς λαϊκιστές και την άκρα Δεξιά

Ισπανική
εξαίρεση σε
ευρωπαϊκά²
κανόνια

 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΝΑ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Tα οικονομικά νέα εξακολουθούν να μην είναι καλά για τις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. Η τελευταία σύνοδος κορυφής, που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, υιοθέτησε ιδιαίτερα αρνητικές εκτιμήσεις για την κατάσταση και την προοπτική της ευρωπαϊκής οικονομίας. Στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που πραγματοποιήθηκε στις 23 και 24 Οκτωβρίου, αναφέρονται για την οικονομία τα εξής: «Η κατάσταση στην οικονομία και την απασχόληση παραμένει η βασική μας προτεραιότητα. Οι πρόσφατες μακροοικονομικές εξελίξεις είναι απογοητευτικές, με πολύ χαμηλή αύξηση του ΑΕΠ, πολύ υψηλά και επίμονα επιπέδα ανεργίας σε ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης, όπως και εντυπωσιακά χαμηλό πληθωρισμό. Τα παραπάνω υπογραμμίζουν πόσο επείγουσα είναι η εφαρμογή μέτρων για την αύξηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας [...], οι διαρθρωτικές αλλαγές και τα υγιή δημόσια οικονομικά είναι βασικές συνθήκες για τις επενδύσεις. Γ' αυτόν το σκοπό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τις χώρες-μέλη να μετατρέψουν αυτές τις κατευθύνσεις σε συγκεκριμένες ενέργειες χωρίς καθιυτέσσορα».

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, δινεί, με βάση τα συμπεράσματα που υιοθέτησε, ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση των επενδύσεων, αλλά και στην τραπεζική ένωση. Όπως σημειώνεται στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, «ένα ανθεκτικό, καλά επιπρούμενο ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα, που θα λειτουργεί βάσει συγκεκριμένων κανονισμών. Ήταν απόβλετο στην ευρωπαϊκή ανάπτυξη».

νονισμών, θα συμβάλει στην οικονομική ανακαμψή».

Οι πηγές της Ε.Ε. δέχονται πλέον ότι οι οικονομικές εξελίξεις είναι απογοητευτικές, εξακολουθούν όμως να περιορίζονται στη γενική περιοδοφόρη μέτωπη, που δεν οδηγεί στην άμεση ανάληψη

συγκεκριμένων πρωτοβουλιών. Τις ανησυχίες, στους ευρωπαϊκούς θεσμούς αλλά και στην αγορά, ενίσχυσαν τα stress tests των ευρωπαϊκών τραπεζών.

Σε γενικές γραμμές, το τραπεζικό σύστημα μπόρεσε να Βγάλει τους «σκελετούς από τα ντουλάπια» και να δώσει προς τα έξω μια εικόνα σταθερότητας. Όλοι αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα των stress tests και την ποιότητα της δουλειάς που έγινε σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Η τεκμηρίωση όμως των αδυναμιών του τραπεζικού συστήματος φαίνεται να προκαλεί μια αρνητική αντίδραση, ιδιαίτερα στο χρηματιστήριο. Οι περισσότεροι αναλυτές συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα μπορεί να είναι σταθερό, αδυνατεί όμως, σε αυτή τη φάση, να συμβάλει στην ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής στην Ε.Ε. Πολλοί αναλυτές υπογραμμίζουν ότι οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να αξιοποιήσουν τα πρόσθετα κεφάλαια που αποκτούν ή τους προσφέρονται για να βελτιώσουν την ποιότητα των ισολογισμών τους. Δεν υπάρχει σχέδιο για άμεση αύξηση της ρευστότητας στον παραγωγικό ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, ενώ τα οικονομικά προβλήματα περιορίζουν και τη ζήτηση των δανείων. Δεν είναι πολλές οι επιχειρήσεις, οι διαχειριστές των οποίων επιθυμούν να αναλάβουν νέα ρίσκα με πρόσθετο δανεισμό σε συνθήκες ιδιαίτερα ανατιμηκής ανάκαμψης. Στην καλύτερη περίπτωση η μείωση της ρευστότητας που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια θα δώσει τη θέση της, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε μικροί αύξηση, της τάξης του 0.5% το 2015.

Συμβιβασμός με Γαλλία και Ιταλία

Με την οικονομική κατάσταση να μνη εξελίσσεται σύμφωνα με τις επιθυμίες των ηγετών της Ε.Ε., επιχειρείται μια πολιτική διαχείρισης της κρίσης με στόχο να κερδοθεί χρόνος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέφυγε τη σύγκρουση με τη Γαλλία,

η κυβέρνηση της οποίας αναβάλλει από τον ένα χρόνο στον άλλο τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ.

Ο προϋπολογισμός που εμφάνισε η κυβέρνηση Βαζαλάς για το 2015 προβλέπει δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 4,3% του ΑΕΠ και θα έπρεπε κανονικά να προκαλέσει την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για να ληφθούν τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα.

Ο πρώτων υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας κ. Μοσκοβισί δέχτηκε σκληρή κριτική από μέλη της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τη διάρκεια της ακρόασης που είχε ως στόχο την έγκριση της υποψηφιότητάς του για τη θέση του επιπρόσου με αρμοδιότητα για την Οικονομία. Το Βασικό επικείρημα που χρησιμοποιήθηκε κατά του κ. Μοσκοβισί ήταν ότι απέτυχε κατά τη διάρκεια της διετίας που ήταν «τσάρος» της γαλλικής οικονομίας να πρωθήσει τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος με βάση τις δεσμεύσεις του Συμφώνου Σταθερότητας. Ένας αναποτελεσματικός και ασυνεπής υπουργός Οικονομικών δεν θα μπορέσει, κατά την άποψη των επικριτών του κ. Μοσκοβισί, να συντονίσει ως επίτροπος τη μείωση των δημοσιονομικών ελλείμμάτων και του δημόσιου χρέους των χωρών-μελών της Ε.Ε.

Η σκληρή κριτική στον υποψήφιο επίτροπο κ. Μοσκοβισί έδωσε πολύ γρήγορα τη θέση της σε έναν πολιτικό συμβιβασμό, που έχει μάλιστα την υπογραφή του νέου αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Κατάλινεν, πρώην πρωθυπουργού της Φινλανδίας και εκπροσώπου της ομάδας των υποστηρικτών μιας φιλελεύθερης και αυστηρής οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέχτηκε ότι η Γαλλία είναι συνεπής στις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της σε ό,τι αφορά τη δημοσιονομική διαχείριση. Η κεντροαριστερή κυβέρνηση της Γαλλίας προχώρησε από την πλευρά της σε μια μικρή πρόσθετη μείωση των δημοσίων δαπανών κατά 3,6 δισ. ευρώ, η οποία στηρίζεται στη μείωση των επιτοκίων δανεισμού του γαλλικού Δημοσίου, στο πλαίσιο μιας εισιτήρευσης τάρας που προστρέφεται στην Ε.Ε.

Η Γαλλία πέρασε εύκολα το δημοσιονομικό τεστ που της επέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή γιατί όλοι οι εμπλεκόμενοι θέλλοσαν να ρίξουν τους τόνους λόγω της σύνθετης πολιτικής κατάστασης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέφυγε να ανοίξει ένα νέο μέτωπο λίγες ημέρες προτού αναλάβει επίσημα καθήκοντα ο νέος πρόεδρος Ζαν Κλοντ Γιούνκερ. Εκτιμήθηκε επίσης ότι, στη δύσκολη κατάσταση που βρίσκονται ο Πρόεδρος Ολάντ και η κυβέρνηση Βαλς, η ισοπεδωτική επιβολή των ευρωπαϊκών κανονισμών θα λειτουργούσε υπέρ του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου της κ. Λεπέν. Η τελευταία θεωρεί ότι η Ευρωζώνη ελέγχεται από τη Γερμανία και πως η Γαλλία πρέπει να αποχωρήσει από το ευρώ, προκειμένου να αποκτήσει νέες δυνατότητες στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής και να προστατέψει τα εθνικά της συμφέροντα.

Ανάλογοι υπολογισμοί έγιναν και στην περίπτωση της Ιταλίας, όπου ο κεντροαριστερός πρωθυπουργός κ. Ρένται προωθεί τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας μέσα από μια σκληρή σύγκρουση με την αριστερή πτέρυγα του Δημοκρατικού Κόμματος του οποίου ηγείται και των συνδικαλιστικών οργανώσεων που ελέγχονται από αυτό. Ο κ. Ρένται προχωρεί δηλαγή της εργατικής νομοθεσίας, προκειμένου να κάνει πιο εύκολες τις απολύσεις εργαζομένων από ιδιωτικές επιχειρήσεις που έχουν οικονομικό πρόβλημα ή επιδιώκουν να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο κεντροαριστερός πρωθυπουργός της Ιταλίας υποστηρίζεται στην οικονομική πολιτική που εφαρμόζει από τον Σίλβιο Μπερλουσκόνι και τη μινιατική αυτοκρατορία του. Τις ψήφους που ξένει από την αριστερή πτέρυγα του Δημοκρατικού Κόμματος ο κ. Ρένται τις αναπληρώνει με το παραπάνω διεισδύοντας στο παραδοσιακό ακροατήριο της ιταλικής κεντροδεξιάς.

Παρό τις μεταφορούμενιστικές προσπάθειες της ιταλικής κυβέρ-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

νησος, οι επιδόσεις της οικονομίας παραμένουν απογοητευτικές. Το 2014 θα είναι έτος οικονομικής στασιμότητας, εφόσον έχουν εγκαταλειφθεί οι αρχικές προγνώσεις για οικονομική ανάπτυξη της τάξης του 1%-1,2%. Επιπλέον, η δημοσίευση των αποτελεσμάτων των stress tests των ευρωπαϊκών τραπεζών έδειξε ότι το ιταλικό τραπεζικό σύστημα βρίσκεται στη χειρότερη κατάσταση, με τις δύο από τις τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες να κρειάζονται πρόσθετα κεφάλαια αρκετών δισεκατομμυρίων ευρώ.

Ο υπουργός Οικονομικών της Ιταλίας κ. Πάντοναν προσπαθεί να δημιουργήσει την εντύπωση ότι οι ιταλικές τράπεζες θα προχωρήσουν μόνες τους στην αναγκαία ανακεφαλαιοποίηση χωρίς να επιβαρύνουν τα δημόσια οικονομικά σε μια χώρα όπου το δημοσιονομικό έλλειμμα έχει πέσει κάτω από το 3% του ΑΕΠ αλλά το δημόσιο χρέος είναι της τάξης του 135% του ΑΕΠ. Κυθερωποί παράγοντες υπογραμμίζουν ότι τα αρνητικά αποτελέσματα ορισμένων ιταλικών τραπεζών οφείλονται και στο γεγονός ότι δεν εκδηλώθηκε πρωτοβουλία στήριξής τους με ευρωπαϊκό χρήμα, όπως στην περίπτωση των ισπανικών τραπεζών, οι οποίες έλαθαν συνολικά 60 δισ. ευρώ, χωρίς μάλιστα να υποβληθεί η κυβέρνηση Ραχόι στη δοκιμασία του μνημονίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει ότι ο κ. Ρέντσι κάνει όπι μπορεί για να προωθήσει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στην Ιταλία και δεν θα ήθελε να φέρει την κυβέρνηση του σε δύσκολη θέση, διευκολύνοντας με αυτό τον τρόπο την παραπέρα άνοδο του λαϊκιστικού Κινήματος των Πέντε Αστέρων του Μητέπε Γκρίλο. Ο τελευταίος συνεργάζεται με τον Βρετανό αντιευρωπαίο Νάιτζελ Φάρατζ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προσπαθεί με κάθε τρόπο να αποσταθεροποιήσει το ευρωπαϊκό σύστημα.

Γερμανικές αμφιβολίες

Η συνεννόηση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κυβερνήσεων της Γαλλίας και της Ιταλίας, που δεν είναι απόλυτα συνεπείς στις ευρωπαϊκές τους υποχρεώσεις, διευκολύνεται και από την αλλαγή οικονομικού κλίματος στη Γερμανία.

Στη διάρκεια των τελευταίων μηνών οι οικονομικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την Ε.Ε. στη Ρωσία για το θέμα της Κριμαίας και της Ανατολικής Ουκρανίας προκαλούν, σε συνδυασμό με τα ρωσικά οικονομικά αντίμετρα, μεγάλα προβλήματα στις γερμανικές εξαγωγές. Οι εξαγωγές της Γερμανίας προς τη Ρωσία είναι μόλις 3% του συνόλου, εμφανίζουν όμως μια απότομη πτώση της τάξης του 25%, που κάνει πιο δύσκολη τη διατήρηση των εξαγωγικών επιδόσεων-ρεκόρ της γερμανικής βιομηχανίας. Τα προβλήματα στις εξαγωγές συνδυάζονται με τη σταθερή επιδείνωση του οικονομικού, επιχειρηματικού κλίματος στη διάρκεια των τελευταίων μηνών και οδηγούν στο «ψαλίδισμα» των επισημων προγνώσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας στη διάρκεια του 2014. Ο αρχικός στόχος για ανάπτυξη της τάξης του 2% αντικαταστάθηκε με πρόγνωση για ανάπτυξη της τάξης του 1,5%, ενώ κερδίζουν έδαφος οι εκτιμήσεις για αύξηση του ΑΕΠ μόλις κατά 1%-1,2% στη διάρκεια του 2014. Οι προγνώσεις γίνονται διομενέστερες για το 2015 και ο καγκελάριος κ. Μέρκελ δέχεται μεγάλη πίεση στο εσωτερικό από τους Σοσιαλδημοκράτες που συμμετέχουν στην κυβέρνηση συνασπισμού και ζητούν την άμεση αύξηση των δημοσίων επενδύσεων για τα τονωθεί οικονομική δραστηριότητα, αλλά και από τους ευρωπακεπτικές του κόμματος Εναλλακτική για τη Γερμανία, που θεωρούν ότι έχει δεσμεύσει τεράστια ποσά στο πρόγραμμα στήριξης της οικονομίας της Ελλάδας και άλλων χωρών του Νότου, τα οποία οι Γερμανοί φορολογούμενοι δεν πρόκειται να πάρουν ποτέ πίσω.

Η κ. Μέρκελ είναι γνωστή για τον πολιτικό ρεαλισμό της και δύοι περιμένουν την αντίδρασή της στην επιδείνωση της κατάστασης και της προοπτικής της γερμανικής οικονομίας. Προς το παρόν έχει δώσει το πράσινο φως στον διοικητή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Μάριο Ντράγκι να προχωρήσει στην καλάρωση της νομιματικής πολιτικής και δεν δίστασε να τον επιτανέσει αναφερόμενη στις γνωστές θέσεις του κ. Ντράγκι υπέρ της δημοσιονομικής πειθαρχίας και της άμεσης προώθησης των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων. Η καγκελάριος της Γερμανίας επιτρέπει μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων στην Ευρωπαϊκή Επι-

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέφυγε, για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας, την αναμέτρηση με τη Γαλλία για το υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα.

Η αδυναμία μεγάλων ιταλικών τραπεζών να περάσουν τα ευρωπαϊκά stress tests κάνει ακόμη πιο δύσκολη την έξοδο της ιταλικής οικονομίας από τη στασιμότητα.

Οι πρόσφατες δυσκολίες της γερμανικής οικονομίας κάνουν περισσότερο διαλλακτική την κ. Μέρκελ έναντι της EKT και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η προσπάθεια του κ. Κάμερον να εξουδετερώσει την πρόκληση του κ. Φάρατζ αυξάνει τις πιθανότητες πραγματοποίησης του σεναρίου Brexit.

τροπή και δεν επιμένει στην επιβολή των ευρωπαϊκών δημοσιονομικών κανόνων, ανεξάρτητα από τις όποιες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Η αναδίπλωση της κ. Μέρκελ μπορεί να προετοιμάζει το έδαφος για δυναμικές πρωτοβουλίες ή να είναι απλώς μέρος της δύσκολης αναζήτησης μιας περισσότερο αποτελεσματικής οικονομικής πολιτικής.

Βρετανικό ναρκοπέδιο

Οι κινήσεις υψηλής πολιτικής που παρατηρούνται στις Βρυξέλλες, το Παρίσι, τη Ρώμη και το Βερολίνο δεν απέτρεψαν τη νέα επιδείνωση της σχέσης Ηνωμένου Βασιλείου και Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ολοκλήρωσε, στη βάση προηγούμενων αποφάσεων, την αναθεώρηση του ΑΕΠ των χωρών-μελών της Ε.Ε. εντάσσοντας σε αυτό μεγαλύτερο τύμημα της «μαύρης» οικονομίας από το 1995. Η διόρθωση των βασικών στατιστικών μεγεθών άλλαξε, σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν γίνει κοινά αποδεκτοί, τις υποχρεώσεις των χωρών-μελών σε σχέση με τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. Έτσι, το Ηνωμένο Βασιλείο, το οποίο έχει μια καθαρή ετήσια συνεισφορά στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό της τάξης των 8-10 δισ. ευρώ, καλείται να καταβάλει επιπλέον 2,1 δισ. ευρώ μέχρι την 1η Δεκεμβρίου. Η ενσωμάτωση στο Βρετανικό ΑΕΠ της πορνείας, του εμπορίου ναρκωτικών, του λαθρεμπορίου και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων προκάλεσε ένα ντόμινο που αυξάνει τις πιθανότητες για το πολυσυζητημένο Brexit, την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε.

Ο συντηρητικός πρωθυπουργός κ. Κάμερον θεωρεί αδιανότητη την πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση της χώρας του στην πορεία προς τις Βουλευτικές εκλογές, που θα πραγματοποιηθούν τον Μάιο του 2015. Το Συντηρητικό Κόμμα έχει να επιδείξει καλές επιδόσεις στην οικονομία, με ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 3% και ανεργία μόλις 6% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, δέχεται όμως μεγάλη πίεση από το Κόμμα της Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου (UKIP) του Νάιτζελ Φάρατζ. Το κόμμα του κ.

Φάρατζ, το οποίο τάσσεται ανοιχτά υπέρ της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε., ήρθε πρώτο στις ευρωεκλογές του περασμένου Μαΐου, κερδίζει στελέχη και ψηφοφόρους από τη δεξιά πτέρυγα του Συντηρητικού Κόμματος, επικράτησε στις αναπληρωματικές εκλογές στο Κλάκτον και αναμένεται να κερδίσει και τις αναπληρωματικές εκλογές στο Ρότσεστερ, που θα πραγματοποιηθούν τον Νοέμβριο, ενώ καταγράφει δημοσκοπικά ποσοστά της τάξης του 15%-18% σε Βρετανικό επίπεδο.

Ο κ. Κάμερον προσπαθεί να αντιμετωπίσει την πρόκληση του UKIP υποσχόμενος τη διενέργεια δημοψηφίσματος για την παραμονή ή μη του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ε. μέχρι το 2017 και ανεβάζοντας τους τόνους της αντιπαράθεσης με τις Βρυξέλλες στο πλαίσιο της διεκδίκησης της αλλαγής των όρων συμμετοχής του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ε. Τη μια ημέρα οι συνεργάτες του Βρετανού πρωθυπουργού τάσσονται κατά του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, την άλλη κατά τη δικαιοδοσία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, ενώ διεκδικούν μεταξύ των άλλων και τον περιορισμό της μετακίνησης εργατικού δυναμικού προς το Ηνωμένο Βασίλειο από τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και άλλες λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της Ε.Ε.

Η Ευρώπη αλλά καρτ πην οποία περιγράφει ο κ. Κάμερον στην προσπάθειά του να εξουδετερώσει την πολιτική πρόκλησης του κ. Φάρατζ δεν έχει καμία σχέση με τους ευρωπαϊκούς κανόνες και δεν πρόκειται να γίνει δεκτή από τους άλλους Ευρωπαϊκούς ηγέτες. Με το πέρασμα του χρόνου, ο κ. Φάρατζ και οι συνεργάτες του επιβάλλουν τους όρους τους στην πηγεία του Συντηρητικού Κόμματος και αυξάνεται πιθανότητα για το λεγόμενο Brexit.

Η ισπανική εξαίρεση

Η Ισπανία είναι η μόνη μεγάλη χώρα της Ευρωζώνης που μπορεί να επιδείξει ένα σχετικό οικονομικό success story. Κατάφερε να εξασφαλίσει 60 δισ. ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών της χωρίς να ενταχθεί σε μνημόνιο και, απ' ότι φαίνεται,